

Yhteistyö avaimena kestävään kiertotalouteen

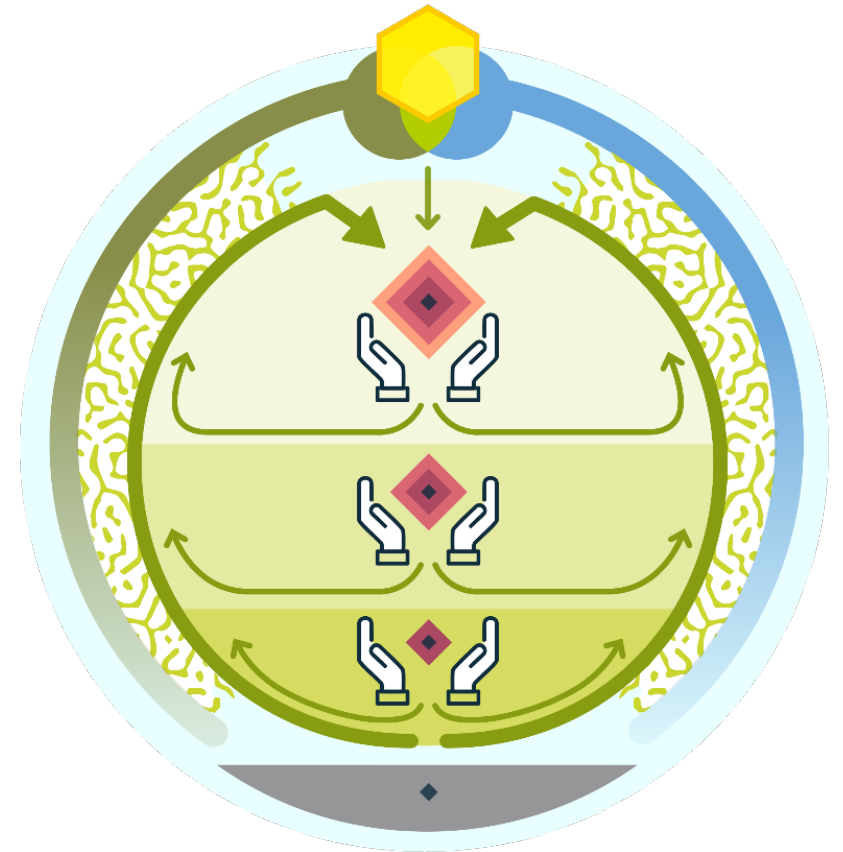
18.2.2021

Johanna Kujala, Tampereen yliopisto
Annika Blomberg, Tampereen yliopisto
Linnea Harala, Tampereen yliopisto
Jarmo Uusikartano, Tampereen yliopisto
Riikka Tapaninaho, Tampereen yliopisto
Anna Heikkinen, Tampereen yliopisto

CICAT ➤➤2025

Kestävä kiertotalous

- Tarkoittaa luonnonvarojen käytön vähentämistä, materiaali-, energia- ja ravinnekiertojen sulkemista sekä sitä, että tuotteiden, materiaalien ja resurssien arvo säilyy taloudessa mahdollisimman kauan.
- Toimintaa tarkastellaan yritysten, kaupunkien ja muiden organisaatioiden sekä kansalaisten toiminnassa ja sen edistäminen vaatii laajaa yhteistyötä yhteiskunnan eri tasoilla.
- Ottaa huomioon toiminnan taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset vaikutukset eri sidosryhmien näkökulmasta sekä suhteessa globaaleihin kestävyysrajoihin nyt ja tulevaisuudessa.
- Edellyttää systeemistä muutosta.

Sidosryhmäyhteistyö on avain kestävään kiertotalouteen

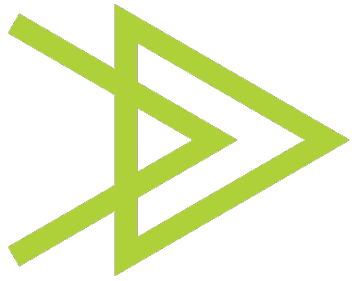

- Kiertotalouden sidosryhmille tehty haastattelut
 - 35 haastattelua keväällä 2020
 - 26 haastattelua keväällä 2019
- Haastateltu kiertotalouden edelläkävijöitä seuraavista ryhmistä
 - Ministeriöt
 - Etujärjestöt
 - Tutkimus- ja kehitysorganisaatiot
 - Alueelliset toimijat
 - Kaupungit ja kunnat
 - Yritykset
 - Muu
- Useita tapaustutkimuksia

Aiheena tänään

- Siilot ylittävä yhteistyö ja sidosryhmien intressit (Johanna)
- Yhteistyösuhteiden rakentuminen (Annika)
- Kaksi esimerkkiä yhteistyöstä
 - Julkisen sektorin ja yritysten välinen yhteistyö (Jarmo)
 - Yhteistyö kilpailijoiden kanssa (Linnea)
- Kestävä arvonaluonti sidosryhmäsuhteissa (Riikka)
- Tilivelvollisuus kiertotalousyhteistyössä (Annika)
- Heikosta vahvaan kestävyys kierrätyksessä (Anna)
- Yhteistyö avaimena kiertotalouteen - kolme periaatetta (Anna)

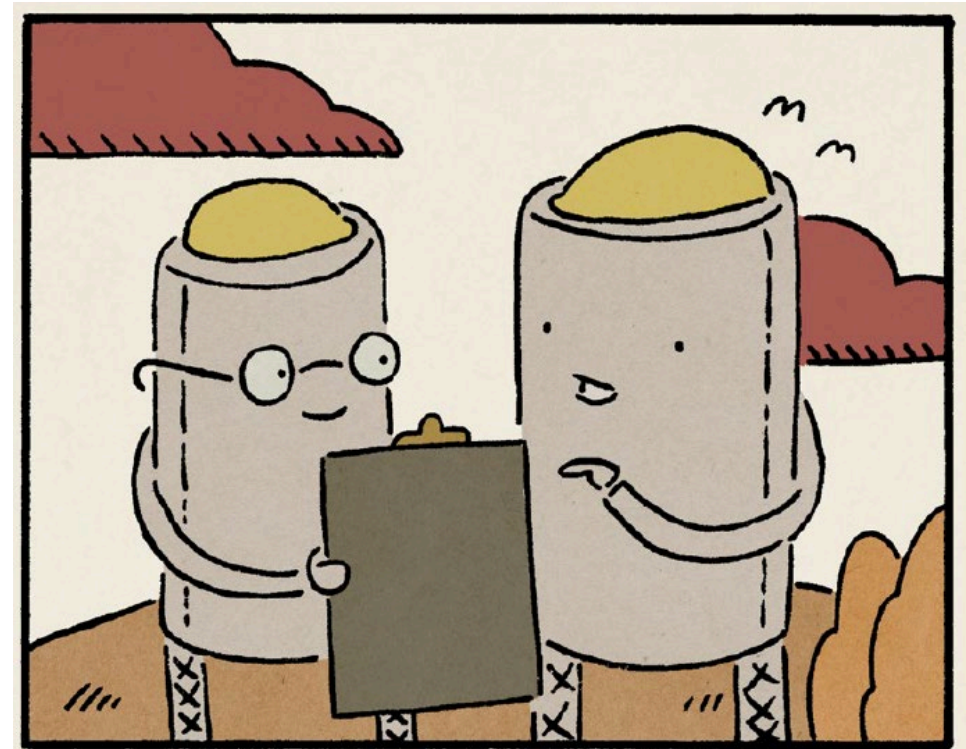

Siilot ylittävä yhteistyö ja sidosryhmien intressit

Johanna Kujala

Kiertotalouden vahvistaminen vaatii siilot ylittävää yhteistyötä

- Kiertotalouteen siirtyminen vaatii sidosryhmien tiivistä yhteistyötä paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.
- Sidosryhmiä ovat kaikki, jotka voivat toiminnallaan vaikuttaa kiertotalouteen siirtymiseen tai joihin kiertotalouteen siirtyminen vaikuttaa.

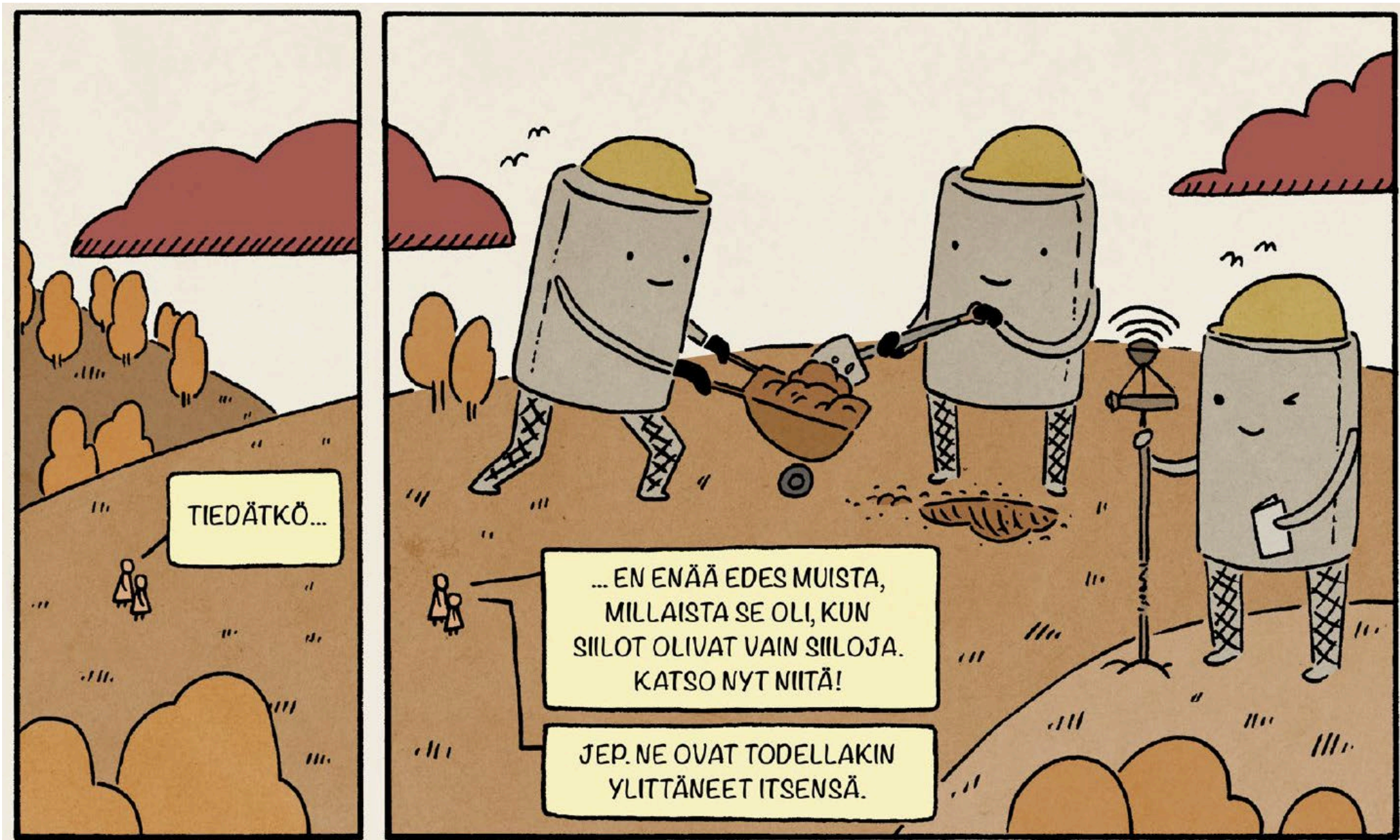

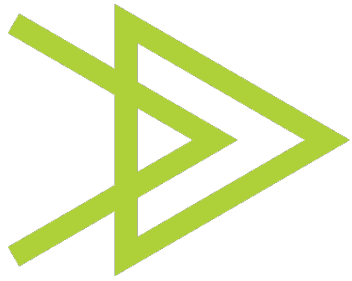
Kiertotalouden
sidosryhmät
jakavat vahvan
yhteisen tahtotilan
kestävään
kiertotalouteen
siirtymisestä.

Kiertotalouden tavoitteiden saavuttaminen vaatii sekä jatkuvaa sidosryhmädialogia että käytännön toimintaan panostamista.

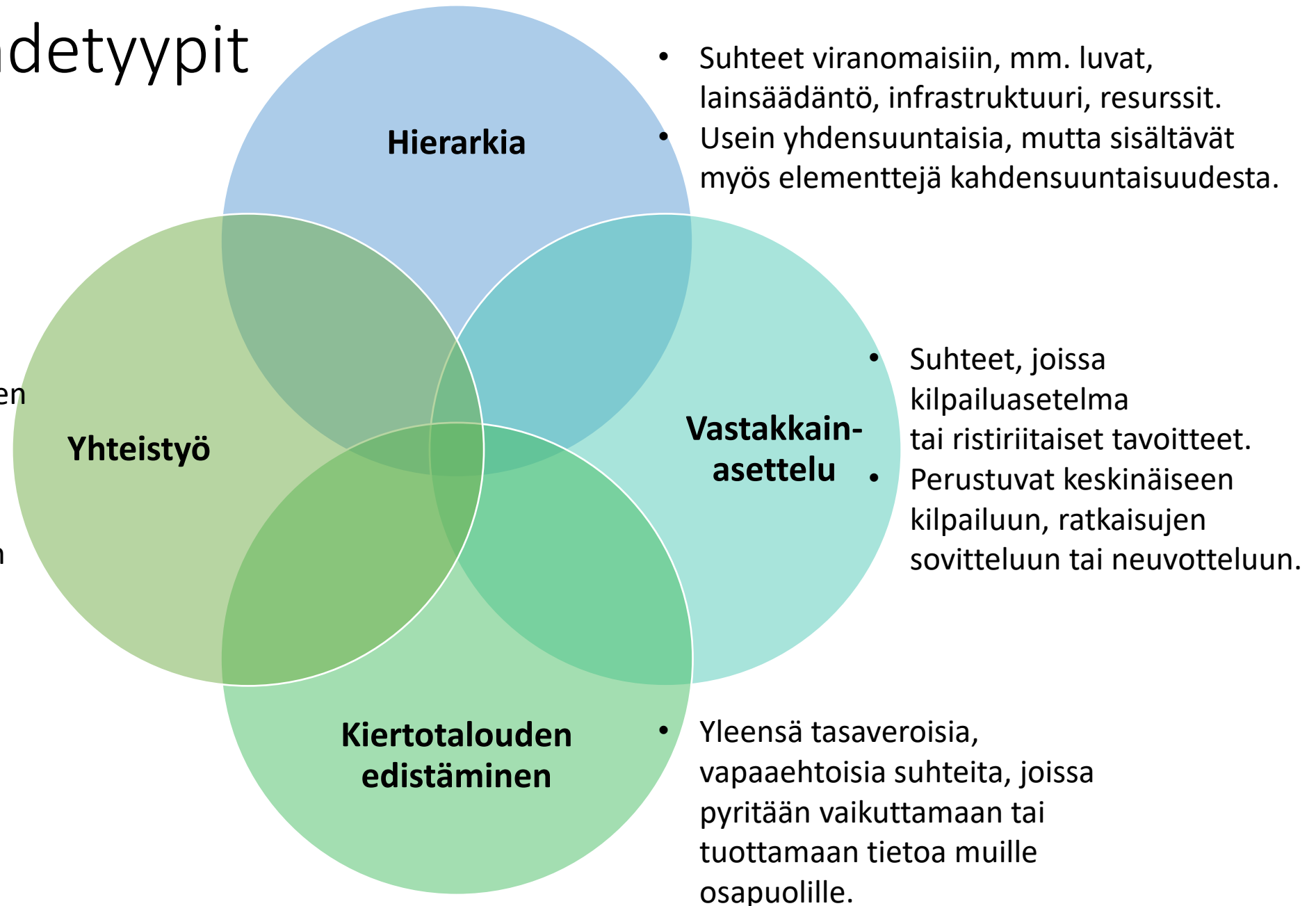

Yhteistyösuhteiden rakentuminen

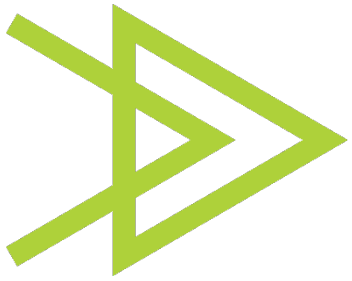
Annika Blomberg

Yhteistyösuhdetyypit

Yhteistyötä edistävät ja estävät tekijät

- Luottamus
- Avoimuus, tiedonjako
- Dialogisuus, vastavuoroisuus
- Tasavertaisuus
- Yhteinen vastuu
- Jännitteiden hyväksyminen
- Ratkaisukeskeisyys
- Tiedon panttaaminen
- Vastuun pakoileminen
- Oman edun tavoittelu
- Jännitteiden välttäminen, soraäänien jättäminen yhteistyön ulkopuolelle

Kaksi esimerkkiä yhteistyöstä

Julkisen sektorin ja yritysten välinen yhteistyö (Jarmo Uusikartano)

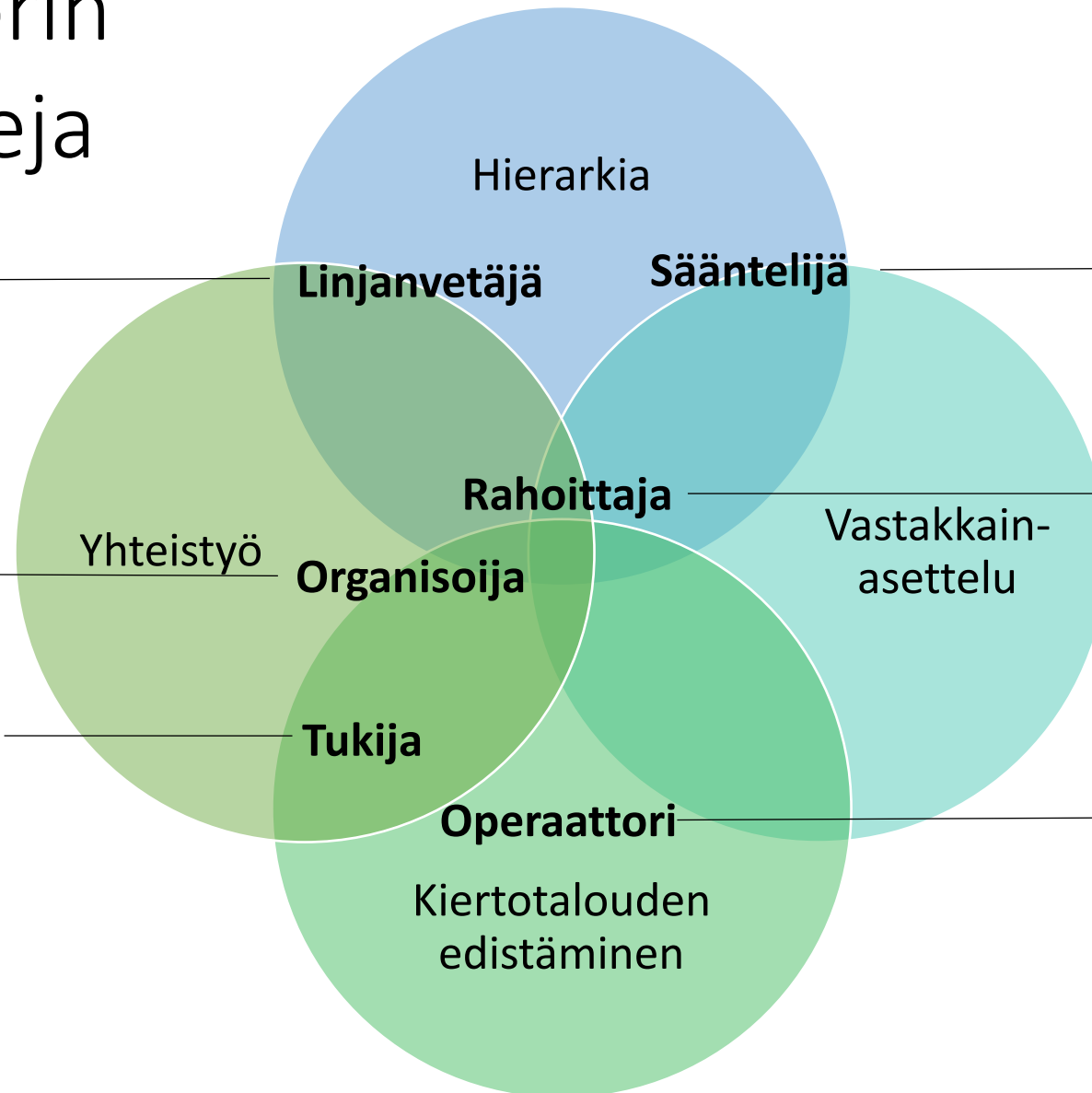
Yhteistyö kilpailijoiden kanssa (Linnea Harala)

Julkisen sektorin yhteistyörooleja

Tiekartat, linjaukset, politiikkaohjelmat

Järjestäytyminen, toiminnan organisointi

Pilotointituet, avoin data ja virrat, viestintä, koulutukset, tutkimusyhteistyö

Lait, säännökset, ohjelmat

Julkinen infra ja luvitus, palvelukokeilut, julkisesti rahoitetut/tuetut kestävyystoimijat

Yhteistyön fasilitointi, toimijaverkoston yhteistapaamiset, kohtaamis-/jakamislustat

Kilpailijoiden välinen yhteistyö

- Kiertotalouden edistämiseksi eri toimialoilla vaaditaan monen toimijan välistä horisontaalista yhteistyötä
- **Kilpailijayhteistyö** perustuu jaettuun ymmärrykseen yhteisestä haasteesta ja tavoitteesta!
- Tapausesimerkkeinä suomalainen pullonpalautusjärjestelmä sekä metsäteollisuuden sivuvirtojen hyödyntäminen.

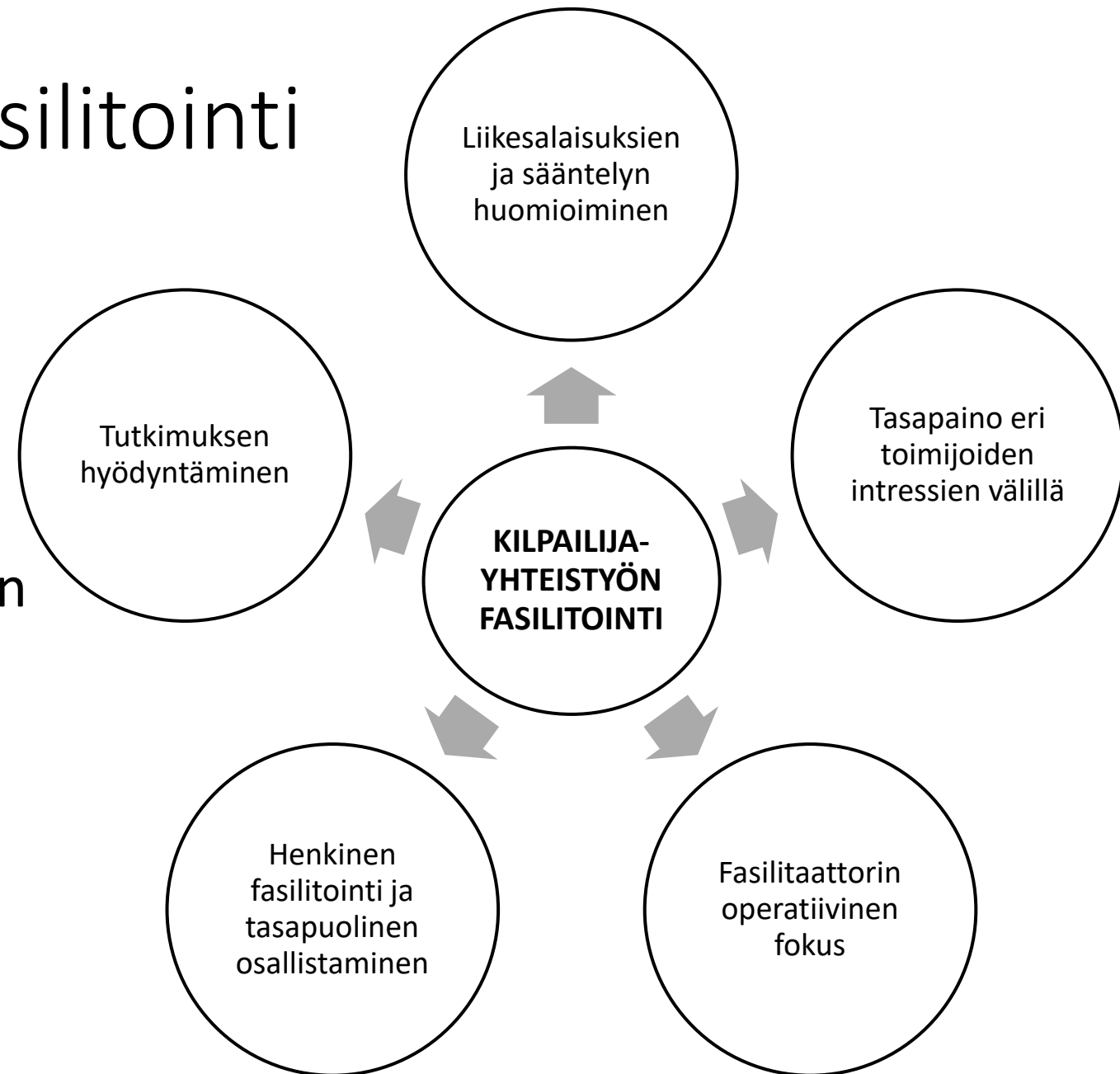

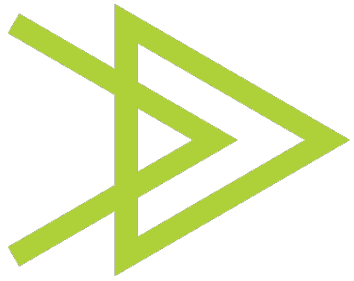
Kilpailijayhteistyön fasilitointi

- Kilpailijayhteistyössä on haasteita samanaikaisesta kilpailemisesta ja yhteistyöstä johtuen

→ Kilpailijayhteistyön fasilitointiin vaaditaan objektiivinen keskustoimija tai fasilitaattori!

(Esimerkiksi suomalaisessa pullonpalautusjärjestelmässä Palpa fasilitoi kilpailijayhteistyötä panimoteollisuudessa ja vähittäiskaupassa.)

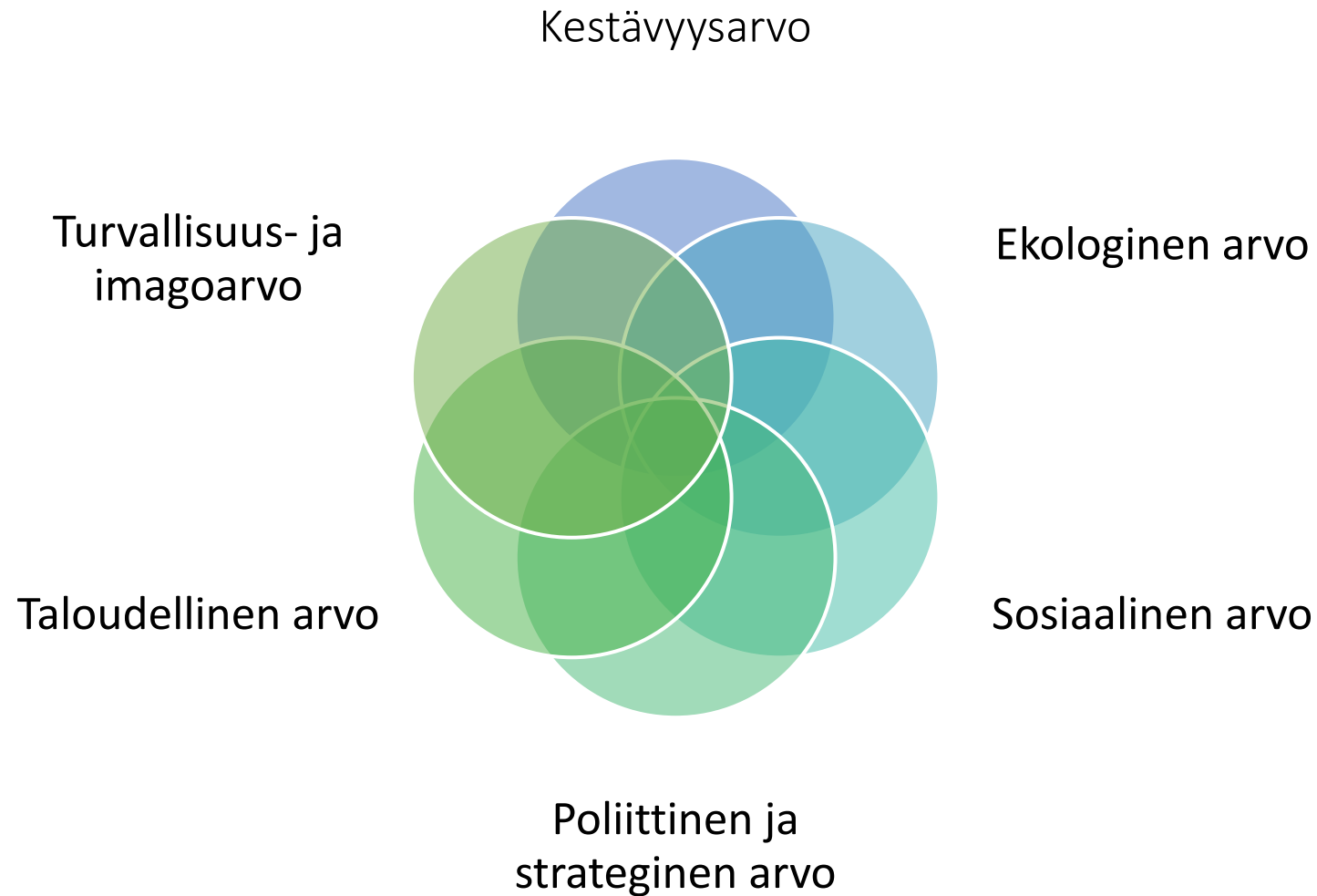

Kestävä arvonaluonti sidosryhmäsuhteissa

Riikka Tapaninaho

Kiertotalousliiketoiminnassa tunnistettuja arvoja

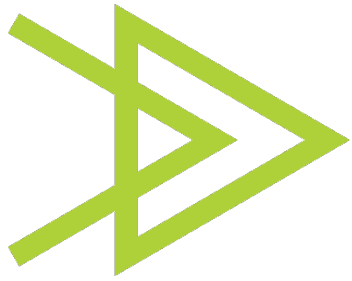
Kiertotalousliiketoiminnassa keskeistä on arvolupausten ymmärtäminen eri sidosryhmien näkökulmasta

Tapaus biokaasu:

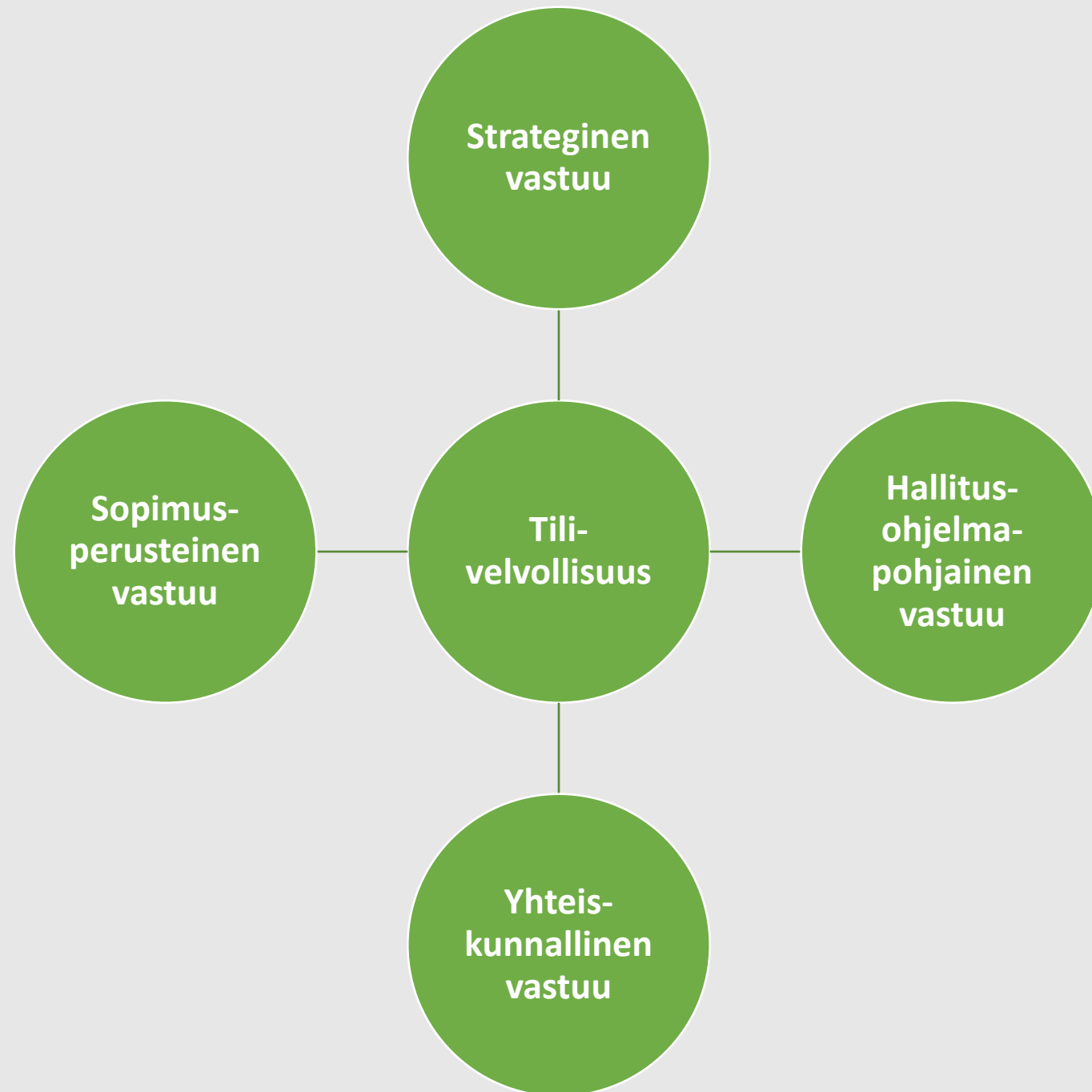
Kiertotalous toteutuu arvoa luovissa sidosryhmäsuhteissa

- Kiertotalousliiketoiminta toteutuu **eri tasoilla monimuotoisissa sidosryhmäsuhteissa**
- Sidosryhmäsuhteet ja arvo ovat **muuttuvia ja niistä neuvotellaan jatkuvasti**
- **Jännitteiden hyväksyminen ja hallinta**, legitimitietin rakentaminen pitkällä tähtäimellä sekä **liiketoimintamallin jatkuva kehittäminen** korostuvat yritysten kyvykkyyksinä
- Sidosryhmänäkökulma **haastaa perinteisen arvonluontinäkemys** yrityksen ja asiakkaiden näkökulmasta

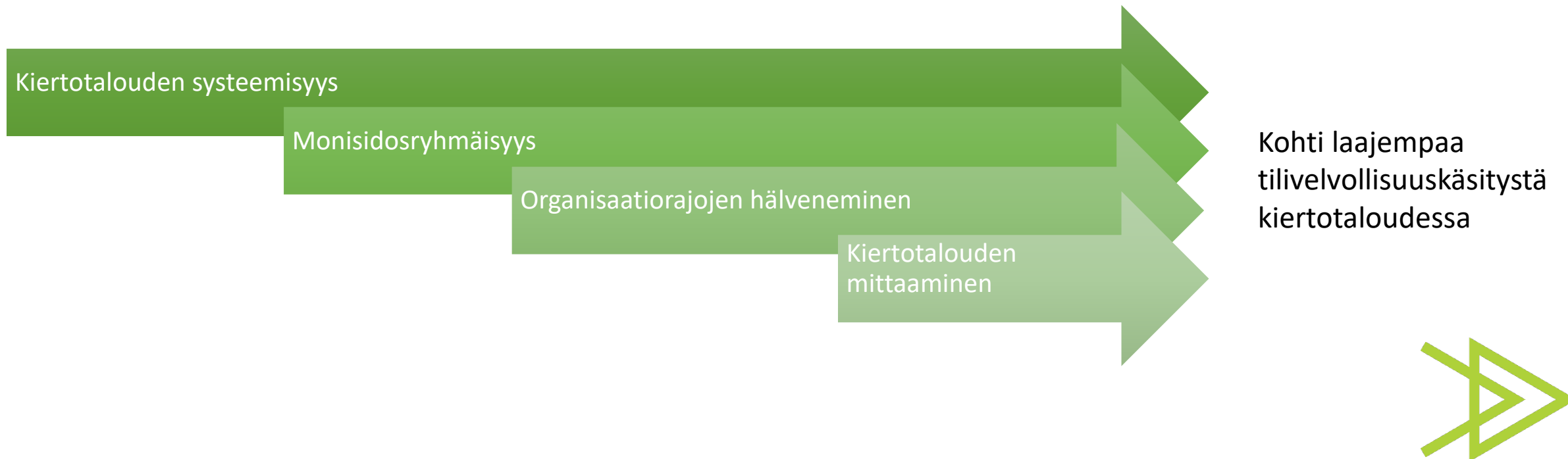

Tilivelvollisuus kiertotalousyhteistyössä

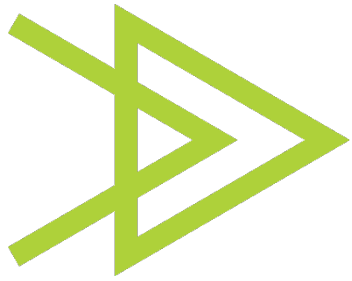
Annika Blomberg

Laajentuva tilivelvollisuuskäsitys

Lähde: Blomberg, A., Mäkelä, H., Heikkinen, A. & Kujala, J. Accountability in the Circular Economy: Empirical Examination in a Multi-stakeholder Setting. Under Review.

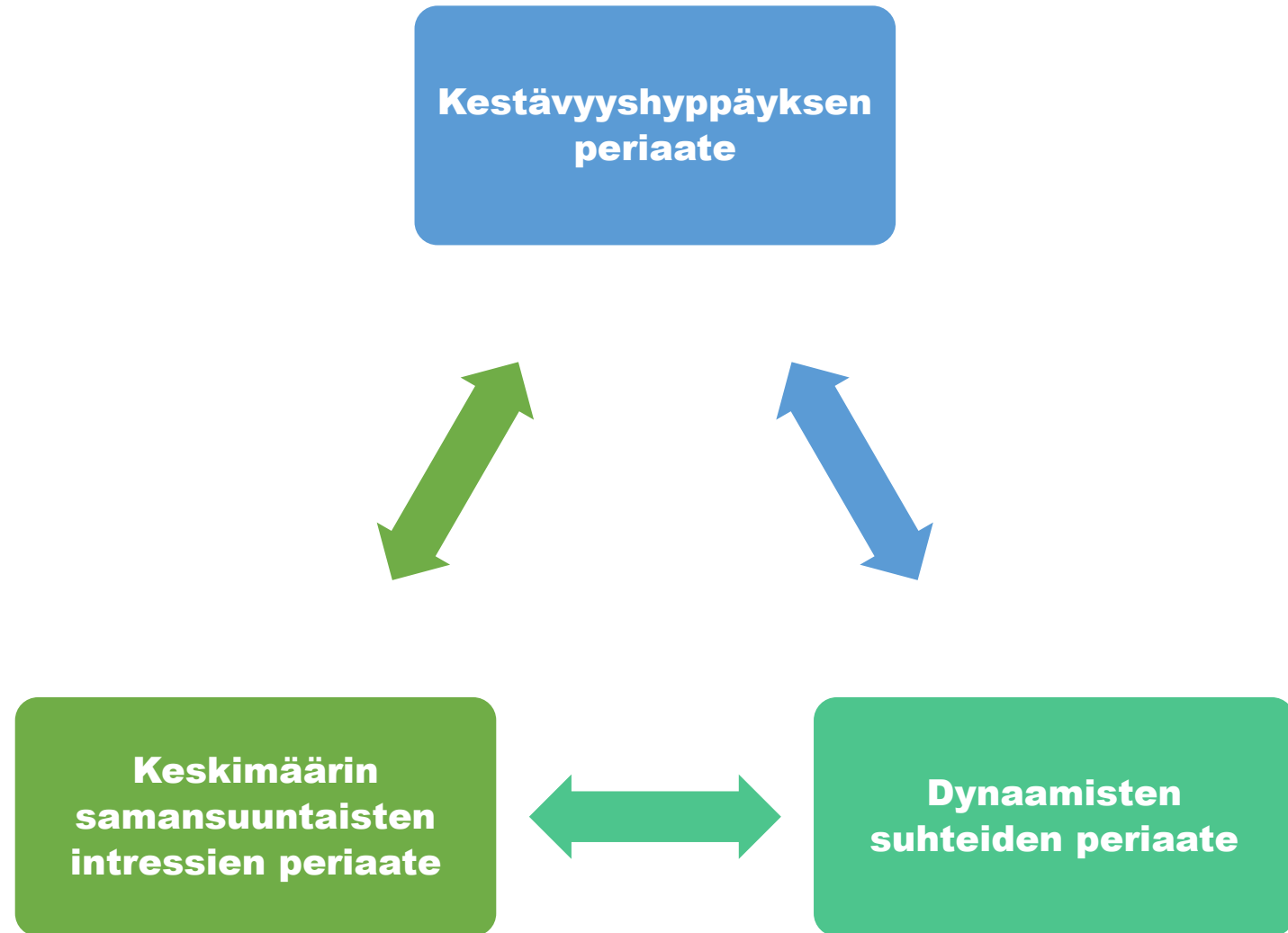

Heikosta vahvaan kestävyYTEEN kiertotaloudessa

Anna Heikkinen

	 Taso 1 Yrityskeskäinen kiertotalous	 Taso 2 Systeeminen kiertotalous	 Taso 3 Uudistava kiertotalous
Kiertotalous-käsitys	Kiertotalous liiketoimintamallina ja talousmallina Tähtää talousjärjestelmän turvaamiseen	Kiertotalous systeemisenä muutoksena Tähtää ihmisten hyvinvoinnin ja yhteiskunnan toiminnan turvaamiseen	Kiertotalous uutena yhteiskunnallisen toiminnan mallina (uusi paradigma) Ihmisten ja luonnon hyvinvointi vahvistavat toisiaan
Taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristö-vastuullisuus	Taloukasvun ensisijaisuus Välittömät sosiaaliset kysymykset Ekologinen tehokkuus	Win-win -mahdollisuudet ja taloudellinen hyöty Yhteisön hyvinvointi ja sosiaaliset kysymykset Tasapaino suhteessa luontoon; luonnonvarojen säilyttäminen	No growth, degrowth Kaikkien yksilöiden ja yhteisöiden hyvinvointi Symbioottinen suhde luontoon; luonnon elinvoimaisuuden vahvistaminen
Kestävyys-käsitys	Heikko kestävyys	Keskivahva kestävyys	Vahva kestävyys

Yhteistyö avaimena
Kestävään kiertotalouteen
Kolme periaatetta

CICAT ➤2025

Kiitos!

Website: www.cicat2025.fi

Twitter: @cicat2025

IG: @cicat2025

#luodaanratkaisuja
#kestävääkiertotaloutta
#vauhtiamuutokseen

johanna.kujala@tuni.fi

annika.blomberg@tuni.fi

jarmo.uusikartano@tuni.fi

linnea.harala@tuni.fi

riikka.tapaninaho@tuni.fi

anna.l.heikkinen@tuni.fi